

Walka z kryzysem

Gdy niema dywidendy...

Jednym z najistotniejszych warunków zasadniczej poprawy gospodarczej, jest odpowiednia poprawa na rynku finansowym, którego stan jest z jednej strony skutkiem ogólnej sytuacji, z drugiej strony — jej przyczyną.

Spośród zagadnień związanych z poprawą rynku finansowego — na czoło wysuwa się sprawa zamrożenia blisko 6 milionów zł. w akcjach. Olbrzymi ten kapitał, którego normalny obrót ożywiłby rynek w sposób najbardziej istotny, leży przeważnie bezużytecznie. Jest rzeczą charakterystyczną, że ogromna większość akcji nie jest w ogóle notowana na giełdzie.

Obliczono, że już w 1930 r. łączny bilans spółek wykazywał znacznie większe straty, niż zyski. Obecnie sytuacja jeszcze się pogorszyła, powodując w konsekwencji, że akcje praktycznie nie posiadają żadnej wartości, skoro z zasady żadnej dywidendy nie dają.

Brak dywidendy tłumaczy się szeregiem przyczyn. Jednym z nich jest ogólny kryzys, który zmniejsza dochodowość produkcji. Ale ważną przyczyną jest również odpowiednia polityka „bilansowa” dysponentów spółek akcyjnych, idąca w wielu wypadkach po linii całkowitego zapoznania interesów małego akcjonariusza, owego typowego „śpiącego współnika”, co praktycznie wyraża się w zastosowaniu metod zwiększenia kosztów administracyjnych i różnych nieskończenie koniecznych funduszy.

Sprawa powyższa, związana z zasadniczym zagadnieniem organizacji życia wielko przemysłowego, zagadnieniem ustroju spółki akcyjnej formalnie „demokratycznej”, ale faktycznie „oligarchicznej”, nie wyczerpuje oczywiście kwestii zamrożenia wielo-miljardowego kapitału akcyjnego. Ale stanowi temniej jeden z najistotniejszych punktów problemu.

O tem, że t. zw. metody dysponentów spółek brane były pod uwagę jako qui generis czynnik gospodarczy, obiektywnie stwierdzony — świadczy niedawny wydany dekret o bilansowaniu. Warto się zastanowić nad motywami ustawodawcy. W pewnym sensie, w związku z początkowymi naszymi uwagami, można traktować ów dekret jako środek walki z kryzysem.

W. D.

Odebranie debitu

Ministerstwo Poczty i Telegrafów odebrało debity pocztowy dwóm wydawnictwom emigracyjnym polskim we Francji, a mianowicie czasopiśmu „Iskra”, wychodzącemu w Oberville, i czasopiśmu „Nasze życie”, ukazującemu się w Paryżu. Obydwa wydawnictwa szerzą propagandę wyrotową wśród wychodźstwa polskiego we Francji.

Pearl S. Buck

109)

SYNOWIE

Powieść

— Co nas obchodzi, kto nami rządzi, bylebyśmy tylko mieli spokój, mogli prowadzić interesy, na chleb zarabiać i wyżywić dzieci. Przysięgam ci, że i ja i ludność gotowi jesteśmy płacić ci dobrowolnie, jeżeli tylko będziesz dosyć silny, żeby nas obronić od innych wladców i pozwolić nam żyć w spokoju do końca dni naszych.

To właśnie i tylko to chciał wiedzieć Wang Tygrys, poczem litościwe serce nie dało mu słuchać dłużej słabego i zachrypłego głosu mandaryna, krzyknął przeto na swoich żołnierzy:

— Przynieście jedzenia i wina i nakarmicie jego i jego ludzi!

Następnie zawołał do siebie powierników i rozkazał: — Idźcie do wsi, weźcie ze sobą żołnierzy i skłońcie chłopów, żeby tu przyszedł ze zbożem i produktami swemi, tak, ażeby ludność miejska mogła się zaopatrzyć w żywność.

Mandaryn podziękował mu i odczuł wdzięczność w sercu dla wspólnomysłnego władcy, zaś Wang Tygrys doszedł do wniosku, że jest to szlachetnie urodzony i dobrze wychowany człowiek, bo, pomimo głodu, co mu szarpał trzewia, nie rzucił się na jedzenie, które przed nim na stole postawiono, powstrzymywał się, zwlekał i dopiero wówczas jeść zaczął, aż wymienił z Wangiem Tygrysem te wszystkie grzeszności, które dobry obyczaj każe wymienić między gościami i gospodarzem. Dopiero wtedy rzucił się na jado, aczkolwiek i wówczas jeszcze usiłował panować nad sobą; wreszcie powodowany głębką litością, Wang Tygrys przeprosił go, że ma jakieś pilne sprawy do załatwienia i że musi odejść. Słyszał

Właściwa gospodarka leśna

Zmniejszy niebezpieczeństwo powodzi

Nasze doświadczenie „powodziowe” wzbogaciło się ostatnio w sposób tragiczny. W związku z tem, rozwinięła się szeroka dyskusja, co robić, aby w przyszłości uszczelnić się od podobnych klęsk. Okazało się bowiem, że techniczne urządzenia ochronne znajdują się na bardzo niewystarczającym poziomie, o czem zapewne wiedzieliśmy, ale bez wyciągnięcia dotychczas praktycznych wniosków.

W ostatnim numerze (59) „Rynku Drzewnego” ukazał się niezmiernie interesujący artykuł, omawiający przyczyny powodzi z punktu widzenia właściwej gospodarki leśnej na zagrożonych terenach. Autor dr. Władysław Płofski, kierownik Działu Urządzenia Lasów przy Instytucie Badawczym L. P. wyjaśnia w sposób fachowy związek między gospodarką leśną a katastrofalnymi rozmiarami powodzi. Wspomniany artykuł cytujemy w całości:

Ogrom szkód wyrządzonych przez powódź, szalejącą w Małopolsce Zachodniej, zmusza nas do zastanowienia się nad przyczynami katastrofy i stawia przed nami pytanie, co uczynić należy, aby w przyszłości zapobiec żywiołowej klęsce, względnie ograniczyć jej rozmiar. Przyczyna powodzi tkwi w obserwowanym niedawno niesłychanym nasileniu dżdżu w okolicach górskich. Masy wód opadłych spływając po stokach zasilili wydatnie stan górskich potoków, powodując gwałtowny ich przybór. Dynamika wody na zlewniach odgrywa pierwszorzędą rolę w szerzeniu się powodzi. Gdy stoki zlewni są nagie, woda nie napotyka na drodze swej żadnych przeszkód, skutkiem czego każdy opad przyczynia się wydatnie do podniesienia poziomu wód. Zapelnienie inaczej przedstawia się kwestja, jeśli opadające wody napotykają na drodze swej przeszkody w postaci lasów, które, jak wiadomo, mają decydujące znaczenie przy ustalaniu warunków hydrograficznych danej polaci kraju. Duża pojemność wody drzewostanów sprawia, że woda opadająca bywa w dużej części absorbowana przez zalesiony obszar, a dopiero nadmiar jej spływa. Część opadów zużywa las na budowę tkanek drzewnych, przeważną zaś część wyparowuje. Obliczono, że w czasie okresu wegetacyjnego, a więc w ciągu siedmiu miesięcy, 1 hektar lasu wyparowuje je około 4.000.000 kg. wody.

Drugim jawiskiem, które powoduje uregulowanie warunków hydrograficznych przez lasy jest retencja, to zn. zatrzymywanie opadów przez drzewostany. Zwały strop koron drzew zatrzymuje przeciętnie od 30 proc. do 70 proc. opadów; część spływa do gleby

leśnej i bywa przez nią pochłaniana, a po osiągnięciu stanu nasycenia reszta wód opadowych odsącza się. Jak widzimy zatem, niebezpieczeństwo klęski powodzi w okolicach zalesionych ulega znaczej redukcji, gdyż las będąc, jak zaznaczyłem wyżej, olbrzymim rezerwuarem wodnym, wchłania

Polityka związku K. K. O.

W środę, dnia 25 b. m., odbyło się w Warszawie zebranie Rady Związku K. K. O.

Wobec rozporządzenia o spłacie zobowiązań obligacjami Pożyczki Narodowej, które się ukazało (ogłoszone zostało 26 b. m. w Dzienniku Ustaw Nr. 66), postanowiono zalecić Kasom przyjmowanie od swych dłużników obligacji Pożyczki Narodowej na spłatę ich zobowiązań, na zasadach, ustalonych wspomnianym rozporządzeniem.

Rozważając sprawę oprocentowania kredytów, udzielanych przez Kasy, Rada stwierdziła, że cały szereg K. K. O. — w czem wszystkie Kasy na Śląsku, wiele Kas w Małopolsce i większe Kasy w pozostałych województwach — obniżyło już stopę procentową, pobieraną od kredytów.

Rada postanowiła zalecić pozostałym Kasom rozważenie przychylnie sprawy obniżenia procentów pobieranych, po dokładnem uwzględnieniu

przez poszczególne Kasy, w jakich granicach mogą to uczynić bez naruszenia swej równowagi finansowej.

Po szczegółowym rozważeniu akcji konwersyjnej, prowadzonej przy pomocy Banku Akceptacyjnego, Rada Związku Związków stwierdziła, że zarzuty, wysuwane pod adresem Kas o utrudnianie, czy też opóźnianie akcji konwersyjnej — są całkowicie bezpodstawne.

Z cyfr, przedstawiających ilość dokonanych przez K. K. O. i będących w toku zawierania układów, wynika, że udział Kas w akcji konwersyjnej jest stosunkowo poważny, jeśli zważyć, że kredyty rolnicze stanowią w K. K. O. tylko 28 proc. ogółu pożyczek udzielonych. Szereg Kas zawarło we własnym zakresie układy z dłużnikami na warunkach równych, jak przewiduje rozporządzenie, bez uciekania się do pomocy Banku Akceptacyjnego i Skarbu Państwa.

Rokowania gospodarcze polsko-gdańskie

Od dłuższego czasu prowadzone były między przedstawicielami rządu polskiego a senatem W. M. Gdańska rokowania w sprawie szeregu kwestyj gospodarczych i celnych. Chodziło tu o uzgodnienie spraw, dotyczących kontyngentów przywozu, obrotu żywnościowego i przedmiotów pierwszej potrzeby, uregulowania

rynków zbytu dla artykułów rolnych i ryb, kwestyj weterynaryjnych, ochrony ziemiopłodów oraz szeregu problemów z dziedziny celnej. Po kontynuowaniu rokowań w ostatnich 2 tygodniach w Sopocie zostały one zakończone. Obie delegacje przedstawiają obecnie sporządzone projekty umów swoim władzom.

Wskaźniki cen hurtowych w czerwcu

Wskaźnik ogólny cen hurtowych w czerwcu r. b. wyniósł (przy podstawie 1928 = 100) 55,8, czyli spadł w porównaniu z majem r. b. kiedy wynosił 56,0. W czerwcu r. ub. wskaźnik ten wynosił 60,1.

Wskaźniki poszczególnych grup specjalnych przedstawiały się w czerwcu r. b. następująco (w nawiasie wskaźnik za maj r. b.): żywność i używki 51,6 (51,5), żywność i używki, nabywane przez spożywców 59,0 (59,9), artykuły rolne krajowe 46,4 (46,3), artykuły przemysłowe 59,9 (60,3), surowce i półfabrykaty przemysłowe 57,8 (58,4), materiały budowlane 51,4 (53,0), artykuły

nabywane przez rolnika 71,6 (71,7). Wskaźniki z czerwca r. b. są naogół niższe od wskaźników z czerwca r. ub. z wyjątkiem surowców, które są w chwili obecnej droższe niż przed rokiem. Zaznaczyć należy, że wskaźnik cen ziemiopłodów wzrósł w czerwcu r. b. w porównaniu z majem r. b. dość poważnie, bo z 34,8 do 38,1, pozostając jednak o wiele poniżej wskaźnika z czerwca r. ub. (49,6).

OBIADY
ZDROWE, SMACZNE, TANIE
MARJA MACHYNIA — ŻÓRAWIA 45

Zwrot cel

przy wywozie owsa

Jak wiadomo, w programie rządowej polityki zbożowej na nadchodzący okres przewidziano cel zrównania owsa z pozostałymi zbożami chlebowymi eo do stawki zwrotu cel przy wywozie zagranicę. Obecnie ukazano się w Dzienniku Ust. R. P. Nr. 66 pod poz. 587, rozporządzenie ministrów gospodarczych z dnia 23 b. m., na którego podstawie dotychczasowe rozporządzenie z dnia 20 marca r. b. zostało zmienione w tym sensie, że przy wywozie zagranicę standaryzowanego owsa przysługuje się zwrot cel w wysokości 6 zł. od 100 kg., podobnie jak przy wywozie pszenicy, żyta i jęczmienia. Rozporządzenie wchodzi w życie dnia 1 sierpnia r. b.

W KILKU WIERSZACH

STOSUNKI HANDLOWE POLSKO-FRANCUSKIE

Według obliczeń statystyki francuskiej, wartość przywozu z Polski w okresie od 1 stycznia do 1 czerwca r. b. wyniosła 76,4 milj. franków franc., jednocześnie zaś wartość wywozu towarów francuskich do Polski 73,3. W zestawieniu z analogicznym okresem roku ubiegłego wynika, że przywóz towarów polskich zmniejszył się o 12,5 milj. fr., zaś eksport francuski o 19 milj. fr. Z poszczególnych artykułów, które stanowią przedmiot eksportu polskiego do Francji, ujawniło się w r. b. zwiększenie dostaw ziemniaków, nasion, cukru surowego i rafinowanego oraz wyrobów skórzaných. Natomiast zboże, cynk, wyroby drzewne, skóry surowe, mięso i żywe zwierzęta, jak również drób uległy bardzo znacznej zmianie. Dostawy węgla, który nadal stanowi najważniejszą pozycję eksportu z Polski na rynek francuski, wykazywały niewielki wzrost o 430 tys. franków.

KOSZTY ŻYWNOSCI W WIEJSZYCH MIASTACH POLSKI

W czerwcu r. b. wskaźnik ogólny kosztów żywności w większych miastach spadł w porównaniu z majem o 0,5 proc. i wyniósł 50,7. Zaznaczyć jednak należy, że większość miast wykazuje lekki wzrost kosztów. Najwyższy wskaźnik miała Kolomyja — 57,9, najniższy Kowel — 45,5. Największy wzrost wskaźnika wykazała w ub. m. Bydgoszcz — o 7,2 proc., największy spadek Równe — o 5,7 procent.

SPADEK RUCHU TURYSTYCZNEGO W CZECHOSŁOWACJI

Statystyka ruchu turystycznego wykazuje w Czechosłowacji znaczny spadek. I-tak w 1930 r. przybyło do Czechosłowacji 460.000 turystów, które pozostawiły tam 795 milj. Kcz., natomiast w r. 1933 przybyło zaledwie 200.000 osób, które wydały w Czechosłowacji 288 milj. Kcz.

Z Czechosłowacji wyjechało zagranicę w 1930 r. 350.000 osób, pozostawiając poza granicami kraju 700 milionów Kcz., a w r. 1933 tylko 100.000 osób, które wydały zagranicą 167 milj. Kcz.

Dziś na giełdzie

Waluty: Dolar 5,28; frank francuski 34,94; frank szwajcarski 172; funt szterling 26,67; marka niemiecka 196,25; szyling austriacki 99,5; korona czechosłowacka 21,85.

Monety: Dolar złoty 8,915; rubel złoty 4,5875.

Dewizy: Berlin 205; Belgja 123,95; Holandia 358,10; Kopenhaga 119,20; Londyn 26,67; Nowy Jork 5,2937; Nowy Jork kabel 5,29375; Paryż 34,90; Praga 21,98; Szwajcaria 172,70; Sztokholm 137,65; Włochy 45,43.

Papiery procentowe: 3 proc. Poż. Budowlana 44,5; 4 proc. Poż. Dolarowa 52,75; 4 proc. Poż. Inwestycyjna 117; 4 proc. Poż. Inwestycyjna serjowa 119; 5 proc. Poż. Konwersyjna 62,75; 6 proc. Poż. Dolarowa 71,5; 8 proc. Poż. Dillonowska 83,5; 7 proc. Poż. Stabilizacyjna 67; 7 pr. Poż. Dolarowa Warszawskie 62,75; 4,5 proc. Listy Zast. Ziemskie 47; 7 pr. Listy Zast. Ziem. Dolarowe 46,75; 5 proc. L. Z. T. K. m. Warszawy 69,25; 8 proc. L. Z. T. K. m. Warszawy 57; 6 proc. Obligacje m. Warszawy VIII i IX em. 53.

Akcje: Bank Polski 85; Lilpop 9,65; Starachowice 10,50; Warsz. Tow. Akc. Fabr. Cukru 20; Ostrowiec 20; Modrzejów 8,5; Haberbusch 38.

GIEŁDA ŻBOZOWA

WARSZAWA. 26. 7. — Giełda zbożowa franco. Warszawa za 100 kg. żyto stare i nowe 16,00 — 16,50; pszenica jedn. 748 gl. 21,50 — 22,00; pszenica zbierana 737 gl. 21,00 21,50; owoje jednolity 468 gl. 17,00 — 17,50; owoje zbierany 438 gl. 16,00 — 17,00; jęczmień przemiałowy 632 gl. 17,00 — 17,50; jęczmień browarowy 19,00 — 20,00; groch polny z workiem 23,00 — 25,00; groch Wiktorja z work 37,00 — 42,00; wyka 17,00 — 18,00; peluska 21,00 — 22,00; rzepak zim. 41 — 43; tubin niebieski 8,50 — 9,00; lubin złoty 10,00 — 11,00; mak niebieski z work. 50,00 — 53,00; ziemniaki fabryczne 3,75 — 4,00; mąka pszena gat. I B 36,00 — 38,00; I C 34,00 — 36,00; I D 32,00 — 34,00; I E 30,00 — 32,00; gat II B 28,00 — 30,00; II D 27,00 — 28,00; II F 20,00 — 22,00; II G 25,00 — 26,00; gat. III A 26,00 — 27,00; mąka żytnia I 55. proc. 26,00 — 27,00; I 65. proc. 24,00 — 25,00; II 19,00 — 20,00; mąka żytnia razowa 19,00 — 20,00; mąka żytnia poślednia 15,00 — 16,00; otreby pszenne grube stand 12,00 — 12,50; pszenne średnie 11,50 — 12,00; otreby pszenne młkie 12,00 — 12,50; żytnie 11,00 — 11,50; kucy Iniane 19,00 — 20,00; rzepakowe 13,50 — 14,00; kucy słonecznikowe 42 — 44 proc. 17,00 — 18,00; śruta sojowa 20,00 — 20,50. Ogólny obrót 2161 tonn, w tem żyta 842 tonn. Tendencja ożywna.

(C. d. n.).